

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Posteriores Libros Septem De Habituali Gratia, Sanctificatione
Hominis, Ac Merito

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1621

Cap. VI. Utrum fides, & spes, semel habitæ amitti possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94104)

eundo loco. Ego vero existimo, potuisse Adam peccare sine amissione fidei per primum tantum defectum, vel inconsiderationem, & similiter censeo, etiam si ipse non perderet fidem, potuisse totam suam posteritatem fide priuare, quia tota iustitia, etiam ipsa fides, non fuit promissa posteritati, nisi cum dependentia ab obedientia, non à fide Adæ, sed de hoc aliis. Nunc quod ad rem spectat, si Adam perdidit fidem, non fuit propter peccatum superbiam, gulam, & obedientiam, sed quia aliquem errorem in mente habuit, discredendo, vel credendo contra verba Dei, non esse moriturum, etiam de arbore comederet, vel quid simile. An vero ita errauerit, in tractat. de Statu innocentis examinabimus.

CAPUT VI.

Vtrum fides, & spes semel habitæ amitti possint?

1. **C**um ostensum sit fidem, & spem non amitti ex vi amissionis gratiæ, operæpretium visum est, de illis specialiter quærere. An, vel quando amissibiles sint? Statimque occurrit tractandus alius error Caluini negantis fidem semel habitam posse amplius amitti, idemque à fortiori dicit de spe, imo (vt iam dixi) isti per fidem fiduciam intelligunt, & ita, vel potius de spe loquuntur, vel illam comprehendunt. Aiebat ergo iste hæreticus, fidem esse donum proprium electorum, ac proinde amitti non posse, postquam semel obtinetur, eosque, qui à fide ad infidelitatem transiunt, nunquam veram fidem habuisse. Ita infert Bellarmin. lib. de Amissione gratiæ, cap. 4. & lib. 3. de Iustific. cap. 14. At vero Kemmit. & Petr. Mart. vtridem auctor refert, licet absolute non dicant, fidem semel vere conceptam non posse amitti, dicunt tamen non posse irreparabiliter amitti, quia licet interdum amittatur, semper recuperabitur, donec in ea tandem usque ad mortem perseueretur. Tamen isti vnum tantum errorem supponere videntur, scilicet neminem posse vere credere, nisi fide certa, & infallibili credat se esse prædestinatum, & hoc modo fidem esse donum electorum, ex quo principio solo non sequitur, fidem esse inamissibilem simpliciter, quia potest electus sepius à fide cadere, & tandem saluari: ad hoc autem necessarium est, vt fidem aliquando recuperet, & in ea permaneat. At vero Caluinus illi principio erroneo duo similia addidit. Vnum est illud Ioviniani de inamissibilitate iustitiæ: ex quo euidenter sequitur, fidem etiam inamissibilem esse saltem in iustis, quia charitas sine fide manere non potest. Ad idem vero Caluinus aliud dogma hæreticum, quod sola fides iustificet, & quod illa tantum sit vera fides, quæ actu iustificat. Et ideo in omni credente fideliter absolute dicit, fidem esse inamissibilem. Denique coactus est ita sentire ex alio principio, quo credit fidem iustificantem debere hominem certum reddere fide diuina, & infallibili non solum de presentia iustitia, ac remissione peccatorum, sed etiam de futura perseuerantia, & prædestinatione. Nam hinc optime infert, si talis fiducia vera fides est: non posse amitti, nam si amittatur, effectus ipse probat, priorem fidem fuisse fallibilem: imo & ipsa fallax, quia perseuerantia, quæ per illam credebatur, vera non fuit. Veruntamen hæc conclusio potius ostendit illam fidem esse fictitiam, & vane, ac sine vilo fundamento cogitatam, quæ enim est facta reuelatio de propria perseuerantia, vel prædestinatione singulis electis, vt illam infallibiliter concipere possint, nedum teneatur?

2. **C**onclusio 1. Catholica non solum certa, sed etiam humano modo euident est, eum, qui vera fide credit aliquo tempore posse mutari, & fidem amittere non tantum potentia logica, vel physica, sed etiam morali, quæ sæpe in actum redigatur. Hæc veritas probari potest pri-

mo impugnatione duorum errorum, qui facile refutantur ex dictis supra de fide iustificante, & de incertitudine gratiæ, & prædestinationis, item impugnantur ex dictis de amissibilitate iustitiæ, argumentando ex alio principio istorum, quod fides sit ipsa iustitia, nam iustitia amitti potest: ergo & fides. Et absolute est argumentum efficax à paritate rationis, vt statim dicam. Item euidentissimè est in Scriptura, aliquos, qui aliquando fuerunt vere fideles, tandem damnari: ergo illi poterant fidem semel habitam amittere. Antecedens patet ex verbis Christi Ioan. 15. *Omnes palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum. Vbi loquitur aperte de palmis, qui sunt in ipso tanquam in vite saltem per fidem. De quibus infra subiungit: Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palme arefcerit, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardebit: vtique in inferno: possunt ergo palmices, qui in vite fuerunt per fidem postea damari. Item exempla supra adducta de Angelis, de Iuda, & de Saule hoc etiam conuincunt: nam euidentius est saltem de hominibus, illos aliquando vere credidisse, quam fuisse iustos, & tamen reprobi fuerunt. Denique idem argumentum sumitur ex sententia finali vniuersalis iudicii, nam illa ferenda est maxime in Christianos, & fideles, nam infideles iam iudicati sunt, vt ponderat Augustinus. Est ergo euident, veros fideles, interdum damnari. Et inde prior consequentia clara est, quia in damnatis non manet fides.*

3. **D**icere vero posset aliquis, fidem quidem in hac vita esse inamissibilem, etiam si in fine vite auferri possit ab his, qui damnantur, quia in peccatis usque ad mortem perseuerant. Sed in primis non possunt hoc modo respondere, quia quancumque fides semel habita amittatur adiuncta damnatione, ruit principium illorum, quod fides est donum electorum, vel quod soli credentes se esse prædestinatos, vel esse perseueraturos in iustitia, vere credant, quibus fundamentis destructis illorum erroreueritur. Vterius vero potest illa euasio impugari primo exemplis. Nam Iudæi, qui Christo non crediderunt, fideles autem erant, & in Deum vere credebant: & tamen fidem postea amiserunt, quia teste Christo, excusationem nullam de peccato suo (vtique infidelitatis, vt Augustinus exponit) habere potuerunt. De quo videri potest Hieronym. in Proem. ad Lamentat. Ieremig. Deinde Simon Magus aliquando credidit, vt testatur Luc. Actor. 8. numerans eum inter alios, qui crediderunt. Vnde dubitari non potest, quin veram fidem habuerit, sicut alij, & tamen non solum reprobis fuit, sed etiam hæresiarcha, & persecutor fidei multo ante mortem factus est. Sed nullum est illustrius exemplar huius veritatis, quam Lutherus, & socij, ac imitatores eius, qui cum prius veri fideles, & intra Ecclesiam Catholicam fuerint, in hæresim inciderunt, fidemque amiserunt, in quo statu usque ad æternam damnationem perseuerarunt. Idemque de Ario, & alijs antiquis hæreticis antiqui etiam Patres senserunt. Imo in vniuersum de hæreticis dicit Ioannes epistol. 1. capit. 2. *Ex nobis exierunt.* & Paul. Actor. 20. prædicit: *Ex vobis ipsis exurgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se.* Denique si semel conuincimus, posse hominem aliquando fidelem in æternum damnari, & priuari fide in fine vite, nulla superest causa tergiversandi, quin etiam durante hac vita, possit fides amitti, sicut gratia, vt iam directe probabimus.

4. **S**ecundo principaliter, ac directe probatur assertio testimonijs Scripturæ Sacre manifestis. Nam Ioan. 6. multi ex discipulis, qui iam Christo crediderunt, abierunt retro, & iam non cum ipso ambulabant: vtique quia iam illi non credebant, vt paulo antea dicitur, & ideo interrogauit Apostolos Christus: *Nunquid & vos vultis abire?* volens vtique eorum in fide perseuerantiam experiri. Item Luc. 8. de quibus ait Christus, quosdam esse, qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt.

Primum argumentum pro hac conclusione.

Euasio. Responsio.

Secundum argumentum ab auctoritate Scripturæ.

redunt. Et Paulus 1. ad Timoth. 1. ait: A quibus, scilicet, torde puro, conscientia bona, & fide non ficta quidam aberrantes conuersi sunt in vaniloquium, &c. Et infra explicatius. Quam quidam repellentes (id est, bonam conscientiam) circa fidem naufragauerunt: & cap. 4. In nouissimis temporibus discedunt quidam à fide. Et cap. 6. Quam quidam promittentes (scilicet, falsi nominis scientiam) circa fidem exciderunt. Et 2. ad Timoth. 2. Ex quibus (id est, ex hæreticis, quorum sermo ut cancer serpit) est (ait) Hymeneus, & Philetus, qui à veritate exciderunt, & subuerterunt quorundam fidem. Et ad Tit. 3. Hæreticum hominem post vnam, & secundam correptionem deuita. Vbi per hæreticum euidenter intelligit eum, qui à vera fide, qua credebatur, per errorem lapsus est proprio iudicio condemnatus, ut statim dicit. Præterea Galatis scribens eos plane reprehendit, quod à fide excidissent. Nam cap. 1. ficiquit. Miror, quod sic tam cito transferimini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Christi, in aliud Euangelium, quod non est aliud, &c. & cap. 3. O insensati Galata, qui vos fascinauit non obedire veritati, &c. vnde cum cap. 5. dicit. Euacuati estis à Christo, qui in lege iustificamini, à gratia excidistis. Per illam particulam, à gratia, non significat tantum habitualem gratiam, & amissionem eius, sed totam iustitiam, & euersionem eius à fundamento fidei, itaque dicit eos excidisse à tota gratia fidei, hoc enim reuera est euacuari à Christo, id est, vacuos ab illo, & omni vniione, & vinculo cum illo priuatos fuisse. Vnde subdit in ferius: Currebatis bene, quis vos impediuit veritati non obedire. Obedire autem veritati est credere, ergo è contrario non obedire veritati, fuit à veritate prius credita recedere. Non videtur ergo dubium, quin multi ex Galatis fidem semel habitam perdidissent, quamuis alij, & fortasse plures perseuerassent, & ideo Paulus interdum ad illos ut fideles, interdum vero, ut ad lapsos, loquitur.

5. Tertio addi potest doctrina Ecclesiæ, & Patrum. 3. Argum. de Ecclesiæ & Patrum doctrina. Nam Concilium Tridentinum capit. 15. expresse docet, per infidelitatem fidem amitti. Et Leo Papa serm. 4. de Collectis ait, demonem præcipue cupere, fideles à fide deijcere. Facile enim (inquit) in omni flagitia impulsit, quos in religione decepit. Sciens autem Deum non solum verbis, sed etiam factis negari multis, quibus auferre non potuit fidem, sustulit charitatem. Confirmat late veritatem hanc Tertullian. lib. de Præscript. hæreticor. per totum, & præsertim cap. 3. docet, non solum imperitos, & malos, sed etiam aliquos probatos à fide interdum excidere, & subdit. Auolent quantum valent palea leuis fidei quocumque afflatu tentationum, eo purior massa frumentum in mensa Domini reponetur. Et statim addit multa ex testimonijs, & exemplis, quæ adduximus, & Cypria. Epist. 55. circa medium dicit; Domihum, & Apostolos prædixisse futuros multos superbos, & contumaces ab Ecclesia recedentes, utique discredendo, & amittendo fidem, & adducit exempla discipulorum, qui à Christo recesserunt, & quod Ioannes ait: Ex nobis exierunt. Et Paulus (ait) monet nos, cum mali de Ecclesia pereunt, non moueri, nec recedentibus perfidis fidem minui. & citat illud Roman. 3. Quid enim si quidam illorum non crediderunt, nunquid incredulitas illorum fidem Dei euacuauit? Legit autem ipse. Quid enim si quidam illorum exciderunt à fide, nunquid infidelitas illorum fidem Dei euacuauit? Augustinus enarrat. in Psalm. 55. in fine: Cetera (inquit) potest tibi auferre inimicus inuito, hoc (id est, credere) auferre non potest nisi volenti. Illa perdet, & inuitus, & volens habere aurum, perdet aurum, & volens habere donum, perdet donum, fidem nemo perdet, nisi quis preuerit. Et libr. 21. de Ciuit. capit. 25. impugnando errorem dicentium, baptizatos, etiā si perdit vitant, liberari ab æternitate poenarum propter baptismum, inter alia sumit argumentum ab inconuenienti ex hæreticis, quia alias (inquit) fieret, ut hi qui impias hæreses condiderunt, exeuntes ab Ecclesia Catholica, & facti sunt hæresiarche, meliores haberent causas quam hi, qui nunquam fuerunt Catholici, cum in eorum laqueos incidissent. Et infra. Cum prior sit desertor fidei, & ex desertore impugnator eius effectus, quam ille, qui non

deseruit, quam nunquam tenuit. Non solum ergo potest, sua infidelitate, quam qui semper infidelis fuit.

Tandem possumus rationem addere, quæ in his Augustini testimonijs obuia est: quia fides sicut liber re suscipitur, ita libere retinetur, sed ratione libertatis sit, ut homo sepe fidem non accipiat, ergo propterea libertate fidei potest, ut illam semel acceptam non conseruet, sed amittat. Cum ergo fides ex libero arbitrio pendat, ratione eiusdem liberi arbitrij amissibilis est. Neque dici potest, ipsam fidem semel conceptam resistere contrario, ne illam expellat, tum quia habitus fidei non semper est in actu, neque qui semel credidit, semper actu credit, postquam ergo cessauit à priori actu credendi, potest cogitationem contrariam habere, & infidelitati consentire, nam habitus non potest per se ipsum contrario actu resistere: sic ergo, per infidelitatis actum poterit amitti, ut capite sequenti dicemus: tum etiam quia licet homo actu credat, potest tentatione contra fidem separatus voluntate sua ab illo actu fidei intellectum auertere, & in contrarium actum illum inducere, & ita fidem à se abijcere. Vnde confirmatur, nam ob hanc causam frequenter in Scriptura momentur fideles, ut caueant ab hæreticis, ne fidem amittant, quia sermo hæreticorum, ut cancer, serpit, item ut curam habeant bonæ cōscientiæ, nec paulatim in infidelitatem pertrahantur. Denique ut vigilent, & solliciti sint, ut in fide perseuerent, quod maxime in epistolis Pauli videre licet. Hoc autem, & similia vana essent, & inutilia, si fides esset inamissibilis. Et simili modo Augustinus, & alij Patres docent, perseuerantiam in fide esse donum Dei, & non fieri sine nouo auxilio Dei, quod etiam verum non esset, si fides semel accepta amitti non posset. Quod si quis dixerit, fidem esse inamissibilem, non ex viribus hominis, sed ex dono Dei: ostendat oportet, ubi sit hoc donum efficax, & infallibiliter habes effectum, omnibus fidelibus semel credentibus. Certe nulla talis inuenietur Dei promissio, sed potius inuenientur in Scriptura comminationes factæ contra eos, qui in fide non perseuerant, ut est illa Pauli 2. ad Timoth. 2. Si negauerimus, & ille negabit nos, si non credimus, ille fidelis permanet, negare se ipsum non potest, & similes, quæ ostendunt esse in libertate cuiuscumque fidelis, fidem negare, si velit, & hanc libertatem non esse communi lege ita per gratiam in fide confirmatam, ut non possit à fide suscepta declinare, si velit.

Atque hinc addere possumus, eadem fidei certitudine tenendum esse, spem semel habitam amitti posse. Hoc in primis sequitur ex dictis, quæ spes fidem presupponit, ut recte docet D. Th. 2. 2. q. 17. ar. 7. Et ratio est, certa motus voluntatis supponit cognitionem, & iudicium, per quod obiectum proponatur, sed spes est motus voluntatis, & tendit in beatitudinem super-naturalem, vel remissionem peccatorum, ut obtinendam auxilio diuino: ergo supponit iudicium fidei, dei, quo tale obiectum ut possibile proponatur. Respondet Almain. in 3. d. 26. posse illud iudicium supponi non ex fide infusa, sed ex acquisita sicut esse solet in hæretico: At illud iudicium fidei acquiritur suscipere poterit ad imperfectam spem mere humanam, & acquisitam: non vero ad firmissimam spem infusam, & supernaturalem quia quæ à Deo sunt, ordinata sunt, & ideo eleuat has potentias cum proportionem, ideoque mediante fide supernaturali eleuat voluntatem ad supernaturalem spem. Et ideo fides radix totius iustitiæ dicitur à Concilio Tridentino sess. 6. capit. 8. & specialiter respectu spei dixit Paulus ad Hebr. 11. Fides est sperandarum substantiarum certitudo, fundamentum, & firmamentum spei: ergo amissibilis, & necessario spes perit: Ergo si fides est amissibilis, etiam spes. Deinde etiam directe spes esse perire, & amissibilem, à paritate rationis ostendi potest. Nam mensura actus spei etiam est liber, & habet suum proprium contra-

Contrarium, quod est desperatio, sed qui habet spem, non semper est in actu spei, nec solus habitus efficaciter potest illum continere, ne desperet pro sua libertate, & nec Deus promittit omnibus fidelibus, & de se aliquando sperantibus gratiam efficacem, ut infallibiliter nunquam desperent, ergo ex parte liberi arbitrii spes secundum legem ordinariam amissibilis est morali, & proxima potestate, quæ interdum in actum redigatur. Sicut reducta fuit in Cain, qui fidelis sine dubio aliquando fuit, & nihilominus dixit: Maior est iniquitas mea, quam ut veniam merear. Genes. 4. Quæ verba desperationis fuisse omnes intelligunt. Atque hic modus corruptionis tam fidei, quam spei in sequenti capite magis declarabitur.

8. Inconueniens quod heretici opponunt. Neque nouam difficultatem, aut obiectionem hereticorum alicuius momenti contra prædictam doctrinam video. Solum enim tanquam magnum inconueniens inferunt, quia iuxta hanc doctrinam nunquam possunt fideles pacem conscientie habere, cum nunquam possint esse certi de sua perseverantia in fide, nec de sua spe certi, & securi, quod magnum reputant inconueniens, & contra illud Pauli ad Roman. 5. *Iustificati ergo ex fide pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum IESUM Christum.* Sed hoc argumentum efficacius potest contra ipsos redargui, nam si fides necessaria ad iusticiam, esset fides de futura perseverantia, vel prædestinatione, impossibilis omnino esset pax conscientie, quia impossibile est certo credere, se esse electum, vel esse perseveraturum, cum nemo agnoscere possit, quæ sunt Dei, nisi spiritus Dei. 1. Corinth. 2. neque aliquis hominum sciat, quid erit in crastinum Iacob. 2. vel quid superuentura patriarum, de qua loquitur Paulus non oportet, ut hæc diuina dona inamissibilia sint, vel esse credantur. Non est enim querenda in hac vita talis conscientie pax, quæ timorem cadendi excludat, non enim sine causa dixit Paul. ad Philip. 2. *Cum metu, & tremore vestram salutem operamini.* Sed sufficit certa fide firmiter credere, ex parte Dei certam esse nostram salutem, & aliunde ex parte nostra eam pacem internam procurare, quæ simul cum conscientia prudentis, & morali modo excludat, non vero illam, quæ securitatem tribuat: memores illius sententiae, *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum.* Primæ Corinthiorum quarto, & multo magis dicere potuissent, non in hoc securus sum. Neque hoc etiam est contra certitudinem spei: nam idem Paulus primæ Corinthiorum nono de se dicit: *Sic curro, non quasi in incertum.* Et nihilominus adiungit: *Castigo corpus meum, ne reprobus efficiar, quia sciebat, totam nostram iusticiam, fidem, & spem mutationi esse subiectam.*

CAPVT VII.

Per quos actus, & quomodo fides, & spes amittuntur?

1. In hoc puncto, non habemus nouam controuersiam cum hereticis, sed inter catholicos nonnulla manent explicanda dubia, quæ breuiter expediemus, suppositis prius nonnullis dogmatibus certis, in quibus dissentire non possunt. Primo ergo certum est, spem duobus modis amitti posse, scilicet, vel quasi per se, id est, non per alium sed immediate, vel ad amissionem alterius, scilicet, fidei. Hoc satis patet ex dictis in capite præcedenti. Solum circa priorem modum dubitari potest, per quem actum immediate amittitur spes: est enim certum non amitti nisi per aliquod peccatum sibi specialiter contrarium. Quia non amittitur per omne peccatum mortale, ut supra vidimus, ergo ultra demeritum peccati mor-

3. Pars

talis, necessarius est actus, qui specialiter ad illius corruptionem disponat. Huiusmodi autem actus non potest esse, nisi qui specialem oppositionem habeat cum ipsa spe quoad immediatam expulsiōem eius, vel qui specialiter opponatur fidei quoad alium modum definendi ad delitionem alterius. Tamen quia spes duo habet contraria, desperationem, & præsumptionem, dubitari potest, an per alterum tantum, vel per vtrumque expellatur spes?

In quo certum est, semper desperationem amitti, nam illa duo maxime opponuntur per accessum, & recessum ad idem obiectum: unde desperatio est dispositio maxime contraria inclinationi spei, ergo per illam maxime corrumpitur. Confirmatur à simili de infidelitate, & fide, quia non minus opponitur desperatio spei, quam hæresis fidei. Et ita in hoc omnes conueniunt. De præsumptione nihil inuenio ab eis expresse dictum in hoc puncto de expulsiōe spei. Certum est autem magis opponi desperationem spei, quam præsumptionem: nam desperatio est quidam totalis recessus à Deo, tam ut est bonum nostrum per beatitudinem possidendum, & obtinendum, quam ut est auctor eiusdem beatitudinis, cuius auxilio comparanda est, quia qui desperat, à beatitudine intendenda contrarie delitit, & diuinum auxilium quasi contemnit. At vero, qui præsumit non ita recedit à Deo, nam in beatitudine quiescit, & illam sperat, licet inordinato modo. Quod notauit Richard. in 3. d. 26. art. 6. q. 2. & sumitur ex D. Thoma. 2. 2. q. 21. artic. 2. ubi idem sentit Aragon. Hinc ergo probabile mihi videtur, per solam præsumptionem non excludi spem quoad habitum, sed solum quoad actum. Quia præsumptio non opponitur spei in ratione generica ut D. Thom. dicit dicto art. 3. ad 3. sed in ratione specifica, quatenus præsumptio inordinate tendit in illud, quod spes ordinate intendit, quæ duo non ita includunt formalem repugnantiam inter habitus eiusdem potentie, sicut accessus, & recessus ad idem, quos dicunt spes, ac desperatio: & ideo probabilius videtur, præsumptionem per se solam, nisi aliquam infidelitatem supponat, non excludere spem.

Secundo certum est, fidem per peccatum hæresis, seu per infidelitatem positivam, & pertinacem immediate, & quasi per se excludi. Hoc constat ex Concilio Tridentino, & aliis, quæ ad probandum, fidem esse amissibilem, adduximus: nam illa etiam declarant, per quid expellatur, & solam hæresim, seu infidelitatem adduximus. Ratio vero est, quia nihil ita opponitur fidei, sicut infidelitatis. Sed ut hoc magis intelligatur, scire oportet, duplicem esse infidelitatem, alteram priuatiuam, seu negatiuam vocant, alteram positivam, prior consistit in sola carentia fidei, posterior in aliquo errore positivè contrario fidei. Et vtrique infidelitas repugnat fidei, & in hoc sensu vtrique dici potest expellere fidem, quatenus non potest esse simul cum illa. Est tamen diuersitas, nam infidelitas negatiua pure, ac præcisè sumpta non expellit fidem semel obtentam, sed solum illam secum non admittit, quia non potest introduci fides, quin illa infidelitas excludatur. At vero postquam fides semel in homine introducta est, non potest per solam infidelitatem negatiuam expelli, nisi positiva infidelitas contraria intercedat: & quia hic non agimus de omni carentia fidei, neque de omnibus causis, seu impedimentis, quæ impediunt fidei ingressum, sed de amissione fidei semel habitæ, ideo dicimus, non amitti, nisi per infidelitatem positivam. Quod adeo verum est, ut si contingat, puerum baptizatum, & consequenter habentem fidei habitum inter infideles educari, postea in ætate adulta non amittet fidei habitum, donec positivum actum infidelitatis habeat, cuius rationem, & modum statim explicabimus.

Uterius ergo infidelitas positiva subdistinguetur.

Mm

da est

4.